

POV er et uafhængigt non-profit medie, der er åbent for alle og støttet af vores læsere.

Vi vil ikke lukke vores indhold inde bag en betalingsmur.

Hvis du har mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb, kan du hjælpe os med fortsat at udkomme.

Det kan du nemt og direkte med Visa eller Mastercard ved at klikke her:

50 kr./md.

100 kr./md.

POV. INTERNATIONAL
NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Amundsen – Norges berømte arktiske eventyrer

af Karen Hammer

Publiceret 25/05/2019 i Film/Kultur

FILM – ANMELDELSE – Filminstruktøren Esben Sandberg er fascineret af de norske nationalhelte. I 2008 blev hans film *Max Manus: Man of War* den største økonomiske filmsucces nogensinde i Norge. Endnu bedre gik det i 2012

kommer så filmen om Roald Amundsen, helten der med sin ekstreme energi og handlekraft bragte sit navn langt ud i verden på godt og ondt.

Norges største nationalhelt er polarfareren Fridtjof Nansen – Nobelpris-modtager, zoolog og senere professor ved Kristianias Universitet og manden, der i 1888 som den første krydsede Grønlands indlandsis på ski. I 1893 forsøgte han med FRAM-ekspeditionen at nå frem til Nordpolen. Han lod sit skib Fram fryse inde i pakisen ved De

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Johansen mod polen. De nåede ”kun” op til 86.13 grader nord, en rekord for menneskelig aktivitet, og nåede i 1896 ved et utroligt held frem til Tromsø i Norge få dage efter, at FRAM var ankommet.

“

Amundsen vidste noget om at rejse ude i den store natur – han vidste, hvordan man overlevede, men hans tolerance overfor andre kunne nok have været bedre. Han vidste jo, han var den bedste!

Hele landet hyldede ham endnu engang; ham kunne man ikke sætte en finger på.

Kapløbet til verdens ende

Det kan man imidlertid på Roald Amundsen (1872-1928), der rystede verden, da han i kapløb med englænderen Robert F. Scott nåede Sydpolen 14. december 1911. Esben Sandberg har med sin film *Amundsen* forsøgt at lave et portræt af Norges forkætrede helt. Med indviklede fortællemidler og flere flashbacks præsenterer han os for en meget ambitiøs og følelsesmæssig splittet mand, der vil gøre næsten alt for at blive berømt.

Indpakket i en ramme, der viser en hårdt såret Amundsen efter et flystyrt i isen nord for Svalbard, lader han Leon Amundsen i 1925 fortælle historien til en smuk ung kvinde, Bess Møide, som han lige

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

nogensinde at blive anerkendt og har derfor efter den økonomiske ruin i forbindelse med Maud-ekspeditionen i Sibirien stoppet sin hjælp og helt brudt med sin broder.

Nu sidder de sammen og er bekymrede, mens filmen viser os Roalds første store triumf: Hans rejse med skib gennem Nordvestpassagen i 1906 og hans efterfølgende hyldest i Londons Royal Geographical Society, hvor han møder Robert F. Scott, der praler med sin kommende ekspedition til Sydpolen, og Fridtjof Nansen, der fortæller, at han har planer om at starte en ekspedition til Nordpolen.

Heltenes tid

Disse første 25 år i 1900-tallet er enormt spændende at studere historisk. De var mange, der kæmpede om æren og satte livet på spil for at komme først til Nord- og Sydpolen. Hvis man i forvejen har sat sig lidt ind i sagerne og ved, hvem de forskellige medvirkende var, er filmen meget interessant at følge.

Fordi min mor i sin tid var med på Knud Rasmussens sidste Thuleekspedition, er jeg opflasket med historier om arktiske forhold og kan nemt følge med i Sandbergs film, men jeg føler, at han svigter publikum ved ikke at forklare mere dybtgående, hvem de var: Robert Peary, Fredrick Cook, Robert Scott, Ernest Shackleton og Nansen.

Filmene forklarer, hvordan Amundsen får lov at låne FRAM på betingelse af, at han tager Hjalmar Johansen med som deltager, og at han rejser til Nordpolen og undervejs gør videnskabelige studier. Turen vil blive finansieret af den norske konge. Amundsen accepterer

skriverier om Robert Pearys fund af Nordpolen 6/4- 1909 og Frederick Cooks besøg ved Nordpolen 21/4 -1908!

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

berømmelsen så vigtig, at han må svigte sine aftaler og ændre planen. Da FRAM er kommet frem til Madeira i 1910 afslører han for sit mandskab, at man ikke vil rejse nordpå, men sydpå for at satse på at komme først til Sydpolen vel vidende, at Robert F. Scott allerede er på vej. Leon får det utaknemmelige job at skulle forklare Roalds svigt for kongen og for Nansen.

Filmen går forholdsvis let henover de livsfarlige forhold på Antarktis i minus 40 grader, men viser os Hjalmar Johansens berettigede raseri over Amundsens svigt under en snestorm; et raseri, som får Amundsen til at degradere Johansen, så han ikke bliver blandt de få, der skal med helt til Sydpolen, hvilket senere hjemme i Norge får ham til at begå selvmord. Vi kender vel alle den sørgelige historie: Scott kommer først frem til Sydpolen knap fem uger efter Amundsen, d. 17. januar 2012, og hele hans mandskab går til i sult og kulde på tilbagevejen.

En smukt fotograferet film

Hvem kan satse på en storfilm uden kærlighed? Sandberg og hans manuskriptforfatter Leon Amundsen præsenterer os nu for Kiss Bennet, en meget smuk, rig, norsk-amerikansk kvinde, som Amundsen møder under en middag i Royal Geographical Society i London. Hun er gift, men indleder en dybt romantisk affære med Amundsen, der inviterer hende til Norge og lover hende ægteskab. Middagen i London er ydmygende for Amundsen, der angribes for illoyalitet overfor Scott og hans mænd.

Man skåler for ekspeditionens "sande helte" – hundene! – og ingen taler om Scotts dårlige forberedelse og manchuriske ponyer. Ved

nu at rejse ud på videnskabelige studier i Polarhavet – mod Nordpolen; en rejse, der kan løbe op i mere end fem år.

Det er chokerende nyheder for de elskende, men bordet fanger, så filmen kan fortsætte med at vise os Amundsens trængsler i 1918 ved den sibirske kyst, hvor mandskabet prøver at skovle is væk fra skibet Maud, der sidder fast i pakisen, mens Amundsen inde på kysten overfalder af en kæmpe stor isbjørn. Han drømmer om snart at kunne starte et familieliv og adoptere to små indianerpiger – mens Kiss altfor hurtigt forsvinder ud af filmen; hun spilles forførende af Ida-Ursin Holm.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

italienske flykonstruktør Umberto Nobile og deres samarbejde, der resulterer i besøget ved Nordpolen i 1926. De svæver over uendelige isflader i luftskibet Norge.

“

Amundsen er en smukt fotograferet, men noget rodet fortalt film om en stor polarforsker, der altid forberedte sig så godt, at det meste lykkedes for ham

Hvad der videre sker i hans næste få år, må man selv gå i biffen og se. Han bliver ikke populær af at skrive sine memoirer, for han kan ikke glemme al den modstand, han føler, han har mødt undervejs. Han fremstilles som en meget stærk og streng personlighed; han får gennemført næsten alt, hvad han stræber efter, men folk omkommer omkring ham. Det huskes han for – modsat polarhelten Ernest Shackleton, der huskes for aldrig at have mistet en eneste mand.

Amundsen er en smukt fotograferet, men noget rodet fortalt film om en stor polarforsker, der altid forberedte sig så godt, at det meste lykkedes for ham. Hans dårlige ry skyldes mest de snobbede englændere, der aldrig kom over Scotts sjuskede og overfladiske planlægning og medfølgende død.

Amundsen vidste noget om at rejse ude i den store natur – han vidste, hvordan man overlevede, men hans tolerance overfor andre kunne nok

Som en lille tilføjelse kan jeg oplyse, at Sovjetunionen og Italien i 1969 for MOSFILM lavede co-produktionen *Det røde telt*, der lader mange afdøde polarrejsende som spøgelse opsøge Umberto Mobile for at klage over forholdene 40 år tidligere. Instrueret af Mikail Kalatozov og med musik af Ennio Morricone. Sean Connery spiller Amundsen. I Sandbergs film spilles han af Pål Sverre Hagen, som også var helten i *Kon Tiki*.

Hvis I forbereder jer lidt, vil I blive glade for denne film.

Foto: PR.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

TAGS:

#FILM

AMUNDSEN

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

EVENT: Kom til forpremiere på "Congo" med POV

Sunset – en smuk rekonstruktion af en svunden epoke

Lazzaro den Lykkelige – en art mirakuløs realisme, nærmest dokumentarisk men stadig uvirkelig

KAREN HAMMER SENESTE ARTIKLER

Født 1938. Cand.mag.art. i Zoologi, Botanik, Geologi, Geografi og Filmhistorie fra Københavns Universitet. Kulturredaktør og

eventyrer. Karen Hammer har rejst i 103 lande på syv kontinenter, dog kun i 27 i Afrika. Skriver bl.a. om African Cinema og har deltaget 15 gange i Ouagadougous afrikanske filmfestival FESPACO.

S T Ø T P O V

POV har ikke nogen betalingsmur, men vi har brug for støtte fra vores læsere.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Det er nemt og hurtigt, og aftalen kan opsiges med øjeblikkelig virkning.

25 kr.

50 kr.

100 kr.

Støt POV med MobilePay

Du kan også støtte POV's journalistik med en flad tyver (eller mere) via MobilePay 64023 - eller ved at klikke på logoet:

